

Nieuwsbrief

December 2013 nummer 4

De Vrijheijt van Rosendale

Colofon nieuwsbrief

Secretariaat

Nispensestraat 115
4701 CV Roosendaal

☎ 0165-540726

e-✉: bestuur.devrijheijt@12move.nl

Website: www.heemkundekringroosendaal.nl

Redactie nieuwsbrief

Koos Caniëls

☎ 0165-543297

e-✉: j.j.caniels@kpnmail.nl

Bankrelatie

NL75RABO0144324423

Einde

Het is eigenlijk een beetje raar om aan het begin van deze nieuwsbrief dit stukje tekst te beginnen met de titel **Einde**. U weet natuurlijk wel wat we bedoelen: het einde van dit jaar.

En het was me het heemkundige jaartje wel, dit afgelopen jaar!

Ons eerste (en hopelijk niet ons laatste) volledige jaar in Mariadal kenmerkte zich door een groot aantal activiteiten.

Er werden vanzelfsprekend weer de nodige bestuursvergaderingen en werkgroepbijeenkomsten gehouden, maar ook de wekelijkse werkmiddag, de jaarvergadering, de lezingen, de excursies, ons tijdschrift, de open-huisdagen en de tentoonstellingen mochten zich in een toenemende belangstelling verheugen. En wat extra opvalt: sinds we in Mariadal zitten krijgen we steeds meer verzoeken van groepen om ons Heemhuis te komen bezoeken en uitleg te krijgen over wie we zijn en wat we doen.

Daarnaast hebben we ook veel contacten buiten de kloostermuren: Brabants Heem, collega-heemkundekringen, gemeentearchief en -museum, de lokale media en zelfs over de grens met onze Belgische vrienden. Hoe komt dat nou allemaal? Deels natuurlijk door onze prachtige locatie, waarin we als heemkundekring ons heemkundig ei volledig kwijt kunnen, maar veel meer nog dan dat ervaar ik de betrokkenheid en saamhorigheid van veel mensen bij onze heemkundekring als een erg positief onderdeel van onze activiteiten. Dat we dit allemaal voor u kunnen doen, is niet alleen de verdienste van een bestuur of van werkgroepen, nee, het is veel meer die betrokkenheid die er voor zorgt dat veel leden en ook niet-leden alles wat we doen zo positief waarderen.

Het lijkt een gewoontegebaar, maar zo is het zeker niet bedoeld. Omdat alles met elkaar samen hangt is zeker aan het einde van zo'n jaar een bedankje op zijn plaats.

Dank aan mijn collega-bestuursleden voor hun inzet en veel dank ook aan onze vrijwilligers en werkgroepen. Maar veel meer nog dank aan u allemaal als leden van onze heemkundekring, die er op de eerste plaats voor zorgen dat onze heemkundekring dit allemaal kan en mag doen. Uw betrokkenheid met het wel en wee van onze kring verdient een groot compliment! En daarom een enorm dank-je-wel aan u allemaal. Langzamerhand gaan we dit jaar weer afsluiten. Ik hoop dat u met een goed gevoel op dit afgelopen jaar kunt terugkijken. Natuurlijk zal dat goede gevoel op momenten als Kerst en Oud en Nieuw wellicht plaats maken voor herinneringen aan uw geliefden en anderen die niet meer onder ons zijn. Daarvoor wens ik u in deze donkere dagen veel sterkte toe. Maar bovenal wens ik u allemaal toe dat het u ook het komende jaar goed mag gaan. We zien elkaar ongetwijfeld weer bij onze activiteiten. Ik wens u goede en zinvolle dagen toe.

René Konings, voorzitter

Bezoek St. Elisabeth

Op vrijdag 15 november jl. bracht een grote groep vrijwilligers van Woon- en Zorgcentrum St. Elisabeth aan de Wouwseweg in het kader van hun vrijwilligersdag een bezoek aan ons Heemhuis Mariadal. De groep werd om twee uur ontvangen in de Conferentiezaal met koffie/thee en gebak, waarbij voorzitter René Konings uitleg gaf over doel en werk van de heemkundekring.

Vervolgens werden de aanwezigen in drie groepen verdeeld, waarbij afwisselend een bezoek werd gebracht aan ons archief (met uitleg door Michel van der Horst), onze tentoonstellingsruimte (met uitleg door Ineke van Rijen) en onze Ontmoetingsruimte (met uitleg door René Konings).

Er werd daarbij door de groep enthousiast gekeken naar en gepraat over voorwerpen en documenten en ook veel vragen gesteld.

Inmiddels waren we een uurtje verder en toog het hele gezelschap weer richting Conferentiezaal voor het bekijken van twee filmpjes die vertoond werden door Henk Heinen met technische ondersteuning door Christ van Rooij en Kees Dekkers.

Eerst werd de film gezien van de verhuizing van onze heemkundekring van de Heemkelder naar Mariadal en daarna een film over het werk van de zusters van Charitas in het voormalige ziekenhuis en het afscheid daarvan.

Tijd voor een drankje! Iedereen ging weer richting Ontmoetingsruimte om gezellig nog even na te praten. We kregen bij het afscheid van de groep veel lof over ons werk en vooral voor de manier waarop wij onze heemkundekring in het voormalige klooster Mariadal presenteren.

Dit was dit jaar het derde bezoek van een groep die ons Heemhuis wilde bezoeken.

Eerder waren dat op 1 juni een bezoek van de 'Orde van den Prince', een Vlaams-Nederlands Cultureel Genootschap en op 26 augustus kregen we ook nog bezoek van de Griffierskring West Brabant.

Een teken dat onze heemkundekring in de belangstelling staat en dat willen we graag zo houden. Bezoek van groepen (weliswaar op afspraak; telefoon 0165 545 889) is altijd mogelijk.

Wijzigingsdata excursies 2014

We merken dat we bij het maken van onze excursies steeds meer te maken krijgen met vertragingen van en naar de excursiebestemmingen door files en dergelijke. Dit heeft er toe geleid dat ons algemeen bestuur heeft besloten om de excursies in het vervolg altijd op zaterdag te houden.

In onze vorige nieuwsbrief hebben wij u de data doorgegeven voor onze excursies in april 2014. Die data gaan dus veranderen. De nieuwe data van onze april-excursie worden nu **zaterdag 5 april 2014** en **zaterdag 12 april 2014**.

Heemquiz 2013

Op vrijdag 8 november werd in Oudenbosch de jaarlijkse regionale Heemquiz van de Westbrabantse heemkundekringen gehouden, deze keer georganiseerd door Heemkundekring Broeder Christoffor uit Oudenbosch.

Het is een mooi, maar vooral ook gezellig evenement geworden, mede door het stellen van de vragen in de doorlopende presentatie met geluidsfragmenten, filmbeelden en foto's. In acht rondes kwamen o.a. Nederlandse speelfilms, vaderlandse politiek, ons Koningshuis, beschermheiligen, sport, regionale geschiedenis, Brabantse auteurs, Brabantse zangers en zangeressen en zuivel- en suikerfabrieken aan de orde.

Een aantal pittige vragen passeerden de revue en ondanks het inzetten van een joker voor de categorie beschermheiligen, kwam de Roosendaalse delegatie, die bestond uit Ineke van Rijen, Jan van den Bouwhuysen, Frans v.d. Linden, Koos Caniëls, Lenny Hamans, Leo Notenboom, Piet van Leeuwen en René Konings, deze keer niet verder dan de 9e plaats met 93 punten. Hoewel, de winnaar, Heemkundekring De Vierschaer uit Wouw, werd eerste met (slechts) 112 punten. Wouw mag dus in 2014 de volgende Heemquiz in Wouw organiseren en dat wordt de zilveren editie!

Nieuw project Industrieel Verleden

In onze vorige nieuwsbrief hebben wij u melding gemaakt van de activiteiten van onze werkgroep Industrieel Verleden. We hebben u toen beloofd u nog te informeren over het nieuwe project van deze werkgroep. Welnu, dat wordt: Bierbrouwerijen en oude café's. De werkgroep wil graag in contact komen met leden en niet-leden die mogelijk nog raakvlakken hebben met dit Roosendaals verleden en al of niet daarin gewerkt hebben of familie hebben die daarin werkzaam is geweest. Uw verhalen hierover worden zeer op prijs gesteld. Voor info: Leon Antonissen, telefoon 0165 554 395 ; mobiel 06 578 46 476 en e-mail leonantonissen@versatel.nl

Website heemkundekring

Zoals u weet heeft onze heemkundekring een aantal jaren geleden een eigen website gepresenteerd, waarop u veel informatie over de heemkundekring kunt vinden. Kijk eens op: www.heemkundekringroosendaal.nl, waarop naast verenigings-, bestuurs-, en allerhande heemkundige informatie ook foto's van onze excursies te zien zijn. Voor vragen en/of opmerkingen over onze website kunt u contact opnemen met onze webmasters Christ van Rooij en Kees Dekkers, telefonisch te bereiken op maandagmiddag in ons Heemhuis onder nummer 0165 395 544 of per e-mail webmast.devrijheijt@12move.nl

Radio Azalea

Zoals u wellicht weet is Radio Azalea opgehouden te bestaan. In het kader daarvan heeft het voormalige bestuur het archief van Radio Azalea aan onze heemkundekring aangeboden. Sinds enkele weken hebben we dat archief in ons bezit en het zal een rijke aanvulling op onze collectie blijken te zijn. Michel van der Horst, Ineke van Rijen en René Konings zijn begonnen met dit archief te 'ontleden' en de onderwerpen, voorwerpen en documenten daarvan te rubriceren. Wanneer dat allemaal is gedaan, zullen we een aparte tentoonstelling over Radio Azalea gaan houden.

Nieuwe tentoonstelling in Heemhuis

Heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale heeft een nieuwe tentoonstelling opgesteld in het Heemhuis Mariadal. Deze tentoonstelling heeft de aansprekende titel 'Beeld van het verleden' gekregen. In een aantal vitrines in de tentoonstellingsruimte laat de heemkundekring voorwerpen en documenten uit haar eigen collectie zien. Ineke van Rijen van de Commissie Tentoonstellingen en René Konings, voorzitter van de heemkundekring vonden het de moeite waard de voorwerpen en documenten tijdelijk uit het archief van de heemkundekring te halen om daarvan een tentoonstelling samen te stellen en de bezoekers daarmee inderdaad een beeld van het verleden te geven. Archiefbeheerder Michel van der Horst zorgde er voor dat alles netjes uit het archief kwam en vervolgens heeft Leo van Dongen daarvan een mooi geheel gemaakt.

Met de onderwerpen Huis en Vlijt, Sport en Spel, Gezondheid, Communicatie, Tabak, Spoorwegen en Wereldoorlog 1 en 2 komen vast herinneringen naar boven. Het is dan ook een tentoonstelling geworden met een hoog 'Witte-nog' en 'O, ja' gehalte.

Deze nieuwe tentoonstelling is geopend op de open huis dagen van de heemkundekring op elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 uur tot 12.00 uur. Voor de eerste keer op zaterdag 7 december en daarna ook op elke dinsdagmiddag van 14.00 uur tot 16.00 uur. Te zien in het Heemhuis Mariadal, Vincentiusstraat 7 in Roosendaal. De toegang is gratis.

Nieuw tijdschrift

Samen met deze nieuwsbrief ontvangt u als lid van onze heemkundekring ons tijdschrift nummer 63. De redactieraad van ons tijdschrift onder de bezielende leiding van hoofd- en eindredacteur Marius Broos heeft weer een bijzonder tijdschrift gepresenteerd met een diversiteit aan onderwerpen. We hebben deze onderwerpen in onze vorige nieuwsbrief van oktober 2013 al vermeld.

De presentatie heeft inmiddels plaatsgehad op woensdag 18 december jl. in ons Heemhuis Mariadal met als speciale genodigden Mevrouw C. Zuurmond-Plugge en Mevrouw G. Roset-Jongstra. In deze bijeenkomst ging Marius Broos ook verder in op de inhoud van de artikelen in het tijdschrift.

Kortom: weer een prachtig tijdschrift en wederom: van harte aanbevolen!

Dialectenavond

Op woensdag 13 november jl. vond in Bergen op Zoom de uitreiking plaats van de eerste Brabantse Dialectprijs. In een bomvolle schouwburgzaal van Stadsschouwburg De Maagd werd een aantrekkelijk en gezellig dialectenprogramma gepresenteerd waarvan de aanwezigen echt hebben genoten. Ook het Roosendaalse dialect kwam daarbij aan bod. Aan het eind van de avond reikte gedeputeerde Brigitte van Haaften de prijs uit aan Petra Robben van het Stadsmuseum Tilburg voor haar project Taal van Tilburg. De Brabantse Dialectprijs zal om de twee jaar worden uitgereikt.

Lezing op 17 februari 2014

Op maandag 17 februari 2014 wordt in de Conferentiezaal van Heemhuis Mariadal door Heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale in het kader van de lezingencyclus Macht en Pracht een lezing georganiseerd met als titel 'Bouwhistorie en bewoners van het Vrouwenhof. De sprekers van deze avond zijn drs. John Veerman en de heer Jan van Nassau. De lezing begint om 20.00 uur en de zaal is open om 19.30 uur. Zoals gebruikelijk is de entree gratis. U bent van harte welkom!

Verdwenen Venen

Op 22 november 2013 werd in Schijf tijdens een drukbezochte bijeenkomst de herdruk van het boek 'Verdwenen Venen' van Karel Leenders gepresenteerd. Een voor de streek belangrijke en voor de Nederlanden uitzonderlijke geschiedenis van het veen wordt

in dit boek opnieuw van een verhaal voorzien en aangevuld met de resultaten van nieuw onderzoek. Het eerder verschenen boek werd in 1989 gepubliceerd. De studie van Karel Leenders over dit onderwerp werd al eerder in 1985 bekroond met de Geschiedenisprijs van het Gemeentekrediet van België. Het boek is gedrukt in full color. In de bijeenkomst ging ons bestuurslid Piet Schepers in een sfeervolle voordracht in op de speciale website die is gemaakt over de turfhistorie van West Brabant kijk op : www.wegvandeturf.nl

Excursie naar het Nationaal Vlasserij- en Suikermuseum in Klundert en de suikerfabriek te Dinteloord.

Zestig deelnemers.

Op 27 november is de helft, op eigen gelegenheid, voor het ochtendprogramma naar Klundert gereden. De overigen naar Dinteloord. Voor het middagedeelte stuivertje wisselen. De oude domeinboerderij aan de Stoofdijk, aan de rand van het vestingstadje Klundert, is verbouwd tot suiker- en vlamuseum. Met een goed toegeruste ontvangstruimte. Groot genoeg om iedereen een zitplaats te bieden en op de middag de gevarieerde lunch te gebruiken. Het museum heeft een apart gedeelte voor de vlasexpositie en een ander deel voor de suikertentoonstelling. De gidsen verstaan hun vak. Humorvol, boeiend en door de wol geverfd leiden ze ons door het museum. Ongetwijfeld hebben velen vandaag hun woordenschat zien uitbreiden. Vooraleer het geogste vlas zijn eindproduct linnen bereikt, moeten er vele stoffige, vaak eentonige stapjes gezet worden: repelen, roten, breken, zwingelen en hekelen. Volgens de gids was het "in het vlas" hard werken. Soms ongezond tegen een laag loon. "Allemaal niet erg, want we hadden toch geen tijd om het op te maken". In de jaren zestig van de vorige eeuw heeft de vlasteelt in de westhoek van Noord Brabant, de kleihoek genoemd, het veld moeten ruimen. Dat geldt zeker niet voor de suiker. Ons land kent een groot areaal aan suikerbieten. Door de tijd heen laat het museum overzichtelijk zien welke processen doorlopen moeten worden om van

het gezaaide zaadje tot het eindproduct kristalsuiker te komen. Een groot wandkleed verbeeldt, met prachtige kleuren, alle stapjes. Inzichtelijk en aanschouwelijk. Historisch gezien wordt helder met welke eenvoudige gereedschappen en machines er vroeger gewerkt werd en hoe er nu suiker wordt gemaakt. In Dinteloord maken twee vakkundige gidsen duidelijk dat met de huidige, fabrieksmatige aanpak, steeds minder medewerkers in staat zijn steeds meer te produceren. In een kortere bietencampagne met "beetwortelen" die een steeds hoger suikerpercentage kennen. Een voortdurende aanvoer van bieten maakt een volcontinue, bijna gesloten productieproces naar kristalsuiker mogelijk.

In een indrukwekkend grote fabriek worden per uur tonnen en nog eens tonnen verwerkt. Bijna volledig geautomatiseerd.

En de individuele biet? Na zestien uur is de metamorfose naar kristalsuiker een feit! Onderweg gewassen, versneden, gekookt, ingedampt en gecentrifugeerd. Van ruwsap naar diksap, dunsap en uiteindelijk naar suiker en stroop. Een onderdeel van de fabriek in Dinteloord is het "oude-mannen-speelgoed": het stoommuseum. Vele oud-medewerkers, vrijwilligers, hebben er een keur aan kleine en grote stoommachines uitgesteld. Sommige meer dan een eeuw oud. Allemaal met een verleden en verkregen uit vaak ontmantelde suikerfabrieken. Soms als een bonk roest binnen gehaald. Nu staan ze gereviseerd en werkzaam te pronken. Prachtig! We mogen terug kijken op een geslaagde en afwisselde dag. Op beide locaties heel leerzaam met een lunch die er mocht zijn.

Dank aan Cees Coppens die deze excursie heeft aangezwengeld en voorbereid.

Piet Schepers

Werkgroep Genealogie

Binnen onze vereniging is ook de werkgroep genealogie actief. Deze werkgroep richt haar werkzaamheden op het gebied van geschiedkunde door middel van voorouderonderzoek.

Wij richten ons voornamelijk op vaak bekende (overleden) personen uit de directe leefomgeving in en van Roosendaal, zoals bijvoorbeeld artsen en geestelijken. Maar ook middenstanders en anderen kunnen onderwerp van onderzoek zijn, waarbij tevens de ontwikkeling van het bedrijf wordt onderzocht en beschreven. Zo doen wij ons onderzoek tweeledig. Enerzijds beschrijven wij de geschiedenis van de personen. Wie waren zij; wat voor positie namen zij in onze samenleving in; wat waren de omstandigheden waaronder zij moesten leven en in welke periode van onze geschiedenis moeten wij hen plaatsen. Anderzijds richten wij ons op stamboomonderzoek. Dit heeft tot doel alles vast te leggen voor het nageslacht. Want met het verdwijnen van onze generaties verdwijnen ook de verhalen. Het onderzoek is erg tijdrovend en vindt plaats via interviews met belanghebbenden, archiefonderzoek en sociale media. Onze werkgroep bestaat uit vijf personen, t.w. Leon Antonissen, Toon Broos, Fons Heijmans, Dick Verbunt en Han Evertse. Wij komen een maal per maand bij elkaar. Tijdens deze vergadering worden wij op de hoogte gesteld van elkaars vorderingen. Ook evalueren wij onze onderzoeken en geven elkaar waar mogelijk, ondersteuning. De uiteindelijke artikelen, wel of niet vergezeld van een kwartierstaat, worden daarna geplaatst in ons tijdschrift. Om meer inzage te geven in onze werkzaamheden hebben we besloten een genealogische dag te organiseren. Tijdens deze dag kunt u kennis nemen van alle facetten van een stamboomonderzoek. Ook kunnen wij u op weg helpen met het opzetten van een stamboom. Dit zal dan geschieden aan de hand van praktische tips. Ook liggen een aantal kwartierstaten van bekende Roosendalers ter inzage. Deze dag staat voorlopig gepland op 4 oktober 2014.

Nogmaals: My Fair Lady in Roosendaal

U weet het al van een publicatie in onze nieuwsbrief van oktober 2013:

My Fair Lady in Roosendaal" komt eraan!

In april 2014 wordt deze versie van My Fair Lady, helemaal aangepast aan en verplaatst naar het Roosendaal van 1918 opgevoerd in de kleine zaal van De Kring door Roosendaals (vroeger: Roomsche) Toneel.

Enkele vragen aan de regisseur, Marianne Stofmeel:

- *Waarom eigenlijk deze productie?*
- Onze toneelvereniging is in 1918 opgericht en viert in het seizoen 2013-14 dus het 95-jarig bestaan. Bij een lustrum hoort iets bijzonders. Dertig jaar geleden hebben we Pygmalion al eens opgevoerd en dat wilden we bij deze gelegenheid nog eens doen, maar anders, frisser.
- *Pygmalion?*
- Ja, dat is de oorspronkelijke naam van het stuk, waar pas in de jaren vijftig een musical van gemaakt is. Eigenlijk hoort er dus geen zang in en dat zal dan ook in onze voorstelling niet te horen zijn.
- *Waarom noemen jullie het dan niet "Pygmalion in Roosendaal?"*
- Omdat die naam nauwelijks bekend is.
- *Waar gaat het over?*
- Een straatarm meisje, in de oorspronkelijke tekst Elisa Doolittle genaamd, wordt het onderwerp van een weddenschap. Een taalgeleerde wedt met een vriend dat hij haar om kan toveren in een dame van strand. Niet alleen lichaamshouding, conversatieonderwerpen en kleding, maar ook en vooral haar zeer plat Roosendaals dialect blijken enorme struikelblokken. Het wordt, naar ik verwacht, heel gemakkelijk om haar te zien worstelen met het ABN en de omgang met mensen uit de hogere standen.
- *Een echte klucht dus?*
- Nee, beslist niet. Een veel beter woord is: blijspel. Er valt echt veel te lachen, maar het is óók een verhaal rond de

vraag waarom je eventueel je dialect zou verloochenen, het is óók een liefdesverhaal, het is óók kritiek op de strenge scheiding tussen " 't grôôt vollek" en "de mèense die nog gin luis emme om dôôd te slaon". En zo komt ook de vraag aan de orde wat ècht goede manieren zijn.

- *Hoe komen jullie aan de Roosendaalse teksten?*
- Het betreft een stuk dat oorspronkelijk in het Engels is geschreven en waarin Elisa en haar vader plat Londens spreken. In de Nederlandse vertaling werd dat plat Amsterdams. De dialectclub Oons Toaltje had ons 30 jaar geleden al geholpen met de omzetting van het Amsterdams naar het Roosendaals. En deze teksten waren weer de basis voor deze nieuwe bewerking: het stuk is flink ingekort, het dialect is nóg smeuijger en nu speelt het zich dus ook in Roosendaal af!
- *Kan een niet Roosendaler het dan wel volgen?*
- Ja, want behalve enkele figuranten spreken alleen het meisje en haar vader dialect. Ik kom zelf uit een zwaar Roosendaals sprekende familie. Als je weet dat mijn dochter, resp. mijn broer deze rollen spelen, dan weet je dus meteen dat er zuiver Roosendaals gesproken wordt! En dat moet ook: in 1918 sprak waarschijnlijk 95 procent van de bevolking dialect.
- *Wat heeft de heemkundekring met My Fair Lady in Roosendaal te maken?*
- We wilden graag een omlijsting, een kader van onze voorstelling. We hebben contact gezocht met de heemkundekring en we zijn heel blij dat we de toezegging hebben gekregen dat enkele leden een kleine tentoonstelling gaan samenstellen.

Daarmee wordt een mooi beeld gegeven van armoede en rijkdom in ons stadje anno 1918. Voor en na de voorstelling en in de pauze kan de expositie door het publiek bekeken worden, zodat het verhaal a.h.w. een extra dimensie krijgt. Geweldig dat Roosendaals Toneel zo geholpen wordt!

- *Hoe gaan de repetities?*
- Ik ben optimistisch gestemd! Het gaat anders als in 1983; zo repeteren we nu geregeld vanuit improvisatie. Ik hoop het naturel te kunnen laten spelen. Het is boeiend en vreemd tegelijk dat ik in de vorige versie Elisa speelde en dat ik nu mijn dochter in die rol regisseer. Ook het regisseren van andere clubleden die zo vaak mijn medespelers waren is ... apart. We genieten in elk geval van de

repetities. Hopelijk straalt ons plezier te zijner tijd af op het publiek!

- *Zijn er nog andere bijzonderheden te vermelden?*
- Ja, een aantal bekende Roosendalers werkt op een of andere manier mee. We hebben zelfs een bekende Nederlander weten te strikken. Meer wil ik daar nog niet over kwijt; laat je verrassen!

Tot daar dit interview met regisseur Marianne Stofmeel.

We hopen natuurlijk dat al onze leden komen kijken.

De voorstellingen vinden plaats in De Kring op
- vrijdag 11 april 2014 om 20.15 uur
- zaterdag 12 april 2014 om 20.15 uur
- zondag 13 april 2014 om 15.00 uur.

Reserveren kan nu al:
www.dekringroosendaal.nl
of telefonisch: 0165 – 55 55 55.

A.Stofmeel, lid heemkundekring en bestuurslid Roosendaals Toneel.

Een dag in Pallieterland

Het reisdoel van de najaarsexcursie was dit keer het Vlaamse Pallieterland.

In Waver bezochten we een immens klooster waar in de vorige eeuw een katholiek meisjesspensionaat gevestigd was.

In Lier bezochten we de Gummaruskerk en maakten we een rondvaart over de Nete en een wandeling door het Begijnhof.

Bij aankomst in het klooster worden we opgewacht door drie gidsen. De heren hebben haast, want ze willen ons veel laten zien. We dwalen door de gangen van het enorme gebouw en verwonderen ons over de vijf verschillende bouwstijlen die hier toegepast zijn. De zusters Ursulinen die hier de scepter zwaaiden wilden daarmee laten zien dat ze kennis hadden van alle stromingen. Deze kloosterlingen hadden een moderne visie. In het gebouw was al vroeg elektriciteit en centrale verwarming. Bovendien beseften de nonnen dat ook voor meisjes een goede opleiding van belang was. Behalve het gebruikelijke lezen, schrijven, rekenen en catechismus stond hier ook Frans op het lesrooster (tot het einde van de WO II voertaal in Europa), naast muziek, literatuur en kunstonderwijs.

Daarmee was hun basis- en middelbaar onderwijs de beste opleiding die een meisje zich kon wensen en geliefd bij adellijke families over de hele wereld.

Maar meisjes van buiten Europa kunnen niet even in de vakantie met de stoomboot naar huis. Daarom zijn er ook voorzieningen getroffen om ouders die hun dochters bezoeken een aangenaam verblijf te bieden. Speciaal voor hen werd in 1900 de wintertuin met glas-in-loodkoepel gebouwd, een van de pronkstukken van het gebouw met voor die tijd nieuwe bouwmaterialen: ijzer, staal en grote glasoppervlakken.

De functie van meisjesspensionaat bleef tot 1990 behouden. Tegenwoordig worden er ook jongens toegelaten en volgen hier nog 1600 leerlingen uit de regio onderwijs.

Twee uur later nemen we afscheid in de wetenschap dat we pas de helft van het gebouw gezien hebben.

Als we volgens afspraak bij het lunchrestaurant arriveren, blijkt de Roosendaalse invasie toch teveel van het goede. De oven heeft het begeven en het personeel kan het nog maar nauwelijks bijbenen. Gelukkig werpt excursieorganisator Michel van der Horst zich op als een redder in de nood en springt vakkundig bij in de bediening.

In de Gummaruskerk in Lier vallen we met onze neus in de boter. Uitgerekend alleen in deze week van het jaar – rond 11 oktober, feestdag van de patroonheilige van de stad - kunnen we ons hier door bandoplegging laten vrijwaren van allerlei breuken. “Van botbreuken tot echtscheidingen” verzekert de gids ons. “Maar niet tegen frauduleuze bankbreuken” vervolgt hij met een knipoog. De bandoplegging verwijst naar een wonder waarbij Sint Gummarus met zijn riem een omgehakte boom opnieuw liet groeien.

We maken een rondvaart over de Nete, de rivier die volgens het gezegde zo stinkt. In de deinende boot komen de smeulige verhalen los van jeugdherinneringen aan gebreide badpakken, doorgeknipte badpakken van meisjes die een bikini wilden en oma's onderbroek “met een ophaalbrug”.

We sluiten af met een bezoek aan het Begijnhof, waar schrijver en schilder Felix Timmermans veel inspiratie vond. Dat blijkt een complete wijk te zijn met elf straten rond een kerk.

Met de excursie naar Waver en Lier hebben de organisatoren heel veel mensen een mooie dag bezorgd. Op één na.....
Mevrouw Griethuizen-Jongenelen struikelde in het klooster en kwam zo ongelukkig terecht dat ze haar heup brak. We wensen haar van harte een spoedig herstel!

José Notenboom

Extra excursie naar Waver

We zijn van plan om de excursie naar Waver die we in oktober jl. hebben gehad nog één keer te herhalen.

Dit vanwege de grote belangstelling in oktober en de goede en waardevolle reacties die wij over deze excursie mochten ontvingen. Dat wordt dan zaterdag 8 maart 2014. Begin volgend jaar ontvangt u daar nader bericht over.

Vanzelfsprekend zullen diegenen die in oktober niet meer mee konden en op de wachtlijst staan door ons met voorrang worden benaderd.

Zie ook het artikel in de nieuwsbrief van oktober waarin wij hebben aangegeven dat de deelnemers die op de reservelijst staan en niet eerder mee hebben kunnen gaan, bij de volgende excursie vooraf (dus vóór de inschrijving) door de activiteitencommissie zullen worden benaderd en voorrang krijgen bij aanmelding voor de volgende excursie.

Agenda

Januari 2014 :

zaterdag 4 januari : open huis
maandag 20 januari: bestuursvergadering
elke dinsdagmiddag: werkmiddag

Februari 2014 :

zaterdag 1 februari: open huis
maandag 24 februari: bestuursvergadering
elke dinsdagmiddag : werkmiddag

Maart 2014 :

zaterdag 8 maart: open huis
maandag 17 maart: bestuursvergadering
maandag 24 maart: jaarvergadering
elke dinsdagmiddag: werkmiddag

Sluiting Mariadal

Niet schrikken! Nog even aan het einde van deze nieuwsbrief een praktische mededeling mede namens de Stichting Mariadal. Omdat Klooster Mariadal vanaf 20 december 2013 tot 3 januari 2014 gesloten zal zijn, worden er in die periode geen activiteiten van onze heemkundekring in ons Heemhuis gehouden.